

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**Változások a gyermekpornográfia szabályozásában
Magyarországon és az Európai Unióban**

Szerző: dr. Némédi Márk

Pisa, 2016. október 24.

I. BEVEZETÉS

A tényállás magyarországi bevezetése, 1997 óta a gyermekekkel kapcsolatos pornográf bűncselekmények jelentősen megváltoztak mind a magyar büntető törvényben, mind az Európai Unió büntetőjogi jogalkotásában. E változások egy része a közelmúltban történt.¹

Egyrészt, a magyar jogfejlődés lassú léptekben követte csak, már amiben követte, az európai uniós fejleményeket, igazán jelentős változtatás az utóbbi években a - korábban tiltott pornográf felvétellel visszaélés, mára - gyermekpornográfia szabályozásában Magyarországon még a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: „Btk.”) hatályba lépése kapcsán sem történt. Bár a szexuális bűncselekményekkel kapcsolatos a Btk. által legjelentősebben átalakított fejezet, a rendelkezés közel azonos maradt.²

Másrészt, az európai uniós joganyag fejlődését tekintve a szabályozás számos változáson ment keresztül. A korábbi szabályozást, a Tanács 2004/68/IB kerethatározatát (2003. december 22.) a gyermekek szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről (amely maga is a korábbi együttes fellépéseket váltotta; a továbbiakban: „Kerethatározat”) felváltotta³ az Európai Parlament és a Tanács 2011/93/EU irányelve (2011. december 13.) a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról (a továbbiakban: „Irányelv”). Emellett számos, időközben létrejött nemzetközi dokumentumra támaszkodik a magyar szabályozás, amelyek egységes áttekintése meglehetősen összetett feladat. Az új joganyag tartalmában és értelmezésében közvetlenül támaszkodik az Európa Tanács Budapesten, 2001. november 23-án kelt Számítástechnikai Bűnözésről szóló Egyezményére és annak Jegyzőkönyveire,⁴ az Európa Tanácsnak, 2007. október 25-én kelt, a gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális zaklatás elleni védelméről szóló Egyezménye⁵ valamint végső soron a gyermekek eladásáról, a

---

¹ A korábbi jogalkotási fejleményekkel kapcsolatban a jelen tanulmány korábban megjelent munkára utal: Némédi Márk, Tiltott pornográf felvétellel visszaélés - A bűncselekménytan próbája. In: A XXIX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Állam- és Jogtudományi Szekciójának díjnyertes dolgozatai I, Budapest. ELTE Eötvös Kiadó. 2011.

² Érdekes módon a másutt történt átalakítások ellenére még a tényállás Btk.-beli elhelyezkedése sem változott. Mind az 1978. évi IV. törvény utolsó szövegváltozatában, mind a hatályos Btk.-ban a 204. §-ban foglal helyet.

³ A Kerethatározat 2011. december 17-én került hatályon kívül a felváltó jogszabály 26. cikk, első albekezdése alapján az e jogszabály Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetésének napján.

⁴ Az Egyezmény a számítógépes rendszer útján elkövetett gyermekpornográf magatartásokra koncentrál. Magyarországon kihirdette a 2004. évi LXXIX. törvény, amely 2004. szeptember 15-én lépett hatályba. Az Egyezmény Magyarország vonatkozásában 2004. július 1-jén lépett hatályba.

⁵ Az Egyezmény átfogó jellegű, az általa lefedett anyag nagyban átfedésben van az Irányelv tartalmával. Magyarországon kihirdette a 2015. évi XCII. törvény az Európa Tanácsnak a gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális zaklatás elleni

gyermekprostitúcióról és a gyermekpornográfiáról szóló, a Gyermek jogairól szóló egyezményhez fűzött Fakultatív Jegyzőkönyvre⁶.

A jelen tanulmány e két folyamatot, a hazai és szupranacionális jogalkotás folyamatát, tekinti át párhuzamosan, időrendben a tényállás hazai megjelenését követően, és megpróbálja kimutatni a két szabályozási szint közt mutatkozó kölcsönhatásokat és a magyar jogalkotás „ellenállását” bizonyos uniós jogi elvárásokkal szemben. Ezt követően röviden felveti, hogy a gyermekpornográfia tényállása kiváló példája annak, hogy szigorúbb jogalkotási technikák alkalmazása híján a jogalkalmazó büntetőjogi szabályok kapcsán is arra kényszerül, hogy az európai uniós joganyagot hívja segítségül a Btk. jelentésének megismerése érdekében.

A szabályok egyszerű összehasonlítása és a következtetések levonása mellett talán egy mélyebb megállapítás is rejtőzik. A magyar jogalkotó bizonyos típusmegoldásokkal bizonytalanságokat hoz létre, amelyeket teljes bizonyossággal, tiszteltben tartva az európai uniós jogi kötelezettségeket, csupán az Európai Unió joganyagának bevonásával lehet - ha lehet - megfelelően értelmezni. E tanulmány remélhetőleg arra is rávilágít tehát, milyen fontos a látszólag teljes egészében átültetett normák alapjául szolgáló szupranacionális joganyag alapos ismerete, amennyiben a hazai szabályok alkalmazása a kérdés.

A vizsgálat a bűncselekménytani kategóriákra koncentrál, abból kimarad a szankciórendszer valamint jórészt az általános részi koncepciók kérdése, ami sokkal inkább az uniós szabályok kritikájává nőhetné ki magát, mintsem segítené a szupranacionális és nemzeti szabályok összefüggéseinek elemzését.

---

védelméről szóló Egyezménye kihirdetéséről, valamint ezzel összefüggésben egyes törvények módosításáról, amely 2015. július 3-án lépett hatályba.

⁶ A Jegyzőkönyv egy definíciót és elkövetési magatartásokat tartalmaz, amelyek megtalálhatók az Irányelv szövegében is. Magyarországon kihirdette a 2009. évi CLXI. törvény a gyermekek eladásáról, a gyermekprostitúcióról és a gyermekpornográfiáról szóló, a Gyermek jogairól szóló egyezményhez fűzött Fakultatív Jegyzőkönyv megerősítéséről és kihirdetéséről, amely 2009. december 31-án lépett hatályba.

II. A GYERMEKPORNOGRÁFIA RÖVID SZABÁLYOZÁSTÖRTÉNETE

1. Tiltott pornográf felvételek készítése és Tiltott pornográf felvétellel visszaélés (1978. évi IV. törvény 195/A. §)

A tényállás *Tiltott pornográf felvételek készítése* alcímmel az 1997. szeptember 15-én hatályba lépett 1997. évi LXXIII. törvény 21. §-a révén került be a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény szövegébe. Az eredeti kriminalizáció a legkorábbi, a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezményre hivatkozó indoklás⁷ alapján került elfogadásra. A tiltott pornográf felvételek készítésének eredeti szövegezése a következő volt:

„195/A. § (1) Aki kiskorú személyről video-, film-, fénykép- vagy más módon előállított pornográf képfelvételeket készít, ilyen felvételeket forgalomba hoz, ezzel kereskedik, büntetett követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki pornográf jellegű műsorban kiskorú személyt szerepeltet.

(3) Két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki az (1)-(2) bekezdésben írt bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközöket szolgáltat.

(4) Az (1)-(2) bekezdés vonatkozásában pornográf képfelvétel, illetve pornográf jellegű műsor a nemiséget súlyosan szeméremszérvő nyíltsággal ábrázoló, célzatosan a nemi vágy felkeltésére irányuló cselekvés.”

A fenti, legkorábbi tényállás arra koncentrál, hogy a pornográf felvételek előállításával, terjesztésével kapcsolatos legalapvetőbb és talán legsúlyosabb kínálati magatartásokat büntesse. Szerencsétlen módon a tényállás csupán több felvételre való elkövetést nyilvánított büntetendőnek az (1) bekezdésben foglalt fordulatban. Érezhető, hogy a tényállás a gyermekhez, felvétel előállításához szorosan kötődő magatartásokat bünteti, valamint a felvételtől való haszonszerzéshez vezető magatartásokat. Talán nem túl vakmerő az a kijelentés, hogy a jogalkotó

---

⁷ Ld. az 1994/98-as ciklusban a T/4057. számú törvényjavaslatban a 21. §-hoz fűzött indoklást.

már ekkor helyesen érzett rá a jogi tárgyra, arra, hogy a jogi tárgyat a gyermek hordozza, és a legkorábbi tényállást a későbbi jogfejlődés a jogi tárgytól „kifelé haladva” bővítette fokozatosan. E folyamat következtében keletkeztek azok az enyhébb fordulatok, amelyek a kriminalizáció határterületeinek tekinthetők, távolabbiak a tényleges jogtárgysérelemtől, és így problematikusabbak.

Közel szükségszerűen a nemzeti szabályozás a hazai jogban megszokott „nemiséget súlyosan szeméremsértő nyíltsággal ábrázoló, célzatosan a nemi vágy felkeltésére irányuló” fordulatot alkalmazza a pornográf jelleg körülírására. A képfelvétel objektív oldala már ekkor érezteti az azóta változatlan törekvést, amely szerint csak a közvetlenül, technikai vagy ahhoz közeli eljárással közvetlenül a valóságos passzív alanyról készült felvétel tartozhat a definíció körébe.

Az első, rövid, 2000. március 1-jén hatályba lépett módosítás, a 1999. évi CXX. törvény módosította az eredeti egység-többségtani koncepciót. Ezzel együtt kiindulópontja annak a jogalkotásban eleinte megfigyelhető bizonytalanságnak, ami a felszínen különféle törvényi egységek létrehozásában és megszüntetésében jelentkezik, ugyanakkor a mélységben a jogi tárggyal kapcsolatos bizonytalanságot mutatja.⁸ A többes szám ezzel egyébként eltűnt a bűncselekmény alcíméből is. A szabályozás először tartalmazza elkövetési magatartásként a hozzáférhetővé tételt.⁹

Közelebb kerülve a Kerethatározat megalkotásának időpontjához, a 2002. április 1-jén hatályba lépett 2001. évi CXXI. törvény 23. §-a jelentősen kibővítette a tényállás szövegét. A módosítás újraszámozta a 195/A. § korábbi (1)-(3) bekezdéseit, ezek lettek az új tényállás (4)-(6) bekezdései. Az ezt megelőző rendelkezések a következő, teljesen új szabályokat tartalmazták:

„195/A. § (1) Aki kiskorú személyről pornográf video-, film- vagy fényképfelvételt, vagy ilyen képfelvételeket, illetőleg más módon előállított pornográf képfelvételt vagy képfelvételeket megszerez, tart, büntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

⁸ Ennek ellenére az 1998/2002-es ciklusban T/1823. számú törvényjavaslat 11. §-ához fűzött indokolás ezt a problémát nem fejti ki. Csupán megállapítja, hogy mely részek szükségesek és melyek nem.

⁹ A módosítást követően az (1) bekezdés szövege a következő volt: „195/A. § (1) Aki kiskorú személyről video-, film-, fénykép- vagy más módon előállított pornográf képfelvételt vagy képfelvételeket készít, ilyen képfelvételt forgalomba hoz, azzal kereskedik, illetőleg ilyen képfelvételt más számára hozzáférhetővé tesz, büntettet követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

(2) Aki kiskorú személyről pornográf video-, film- vagy fényképfelvételt, vagy ilyen képfelvételeket, illetőleg más módon előállított pornográf képfelvételt vagy képfelvételeket kínál, átad, büntetést követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) Aki kiskorú személyről pornográf video-, film-, fényképfelvételt vagy ilyen képfelvételeket, illetőleg más módon előállított pornográf képfelvételt vagy képfelvételeket készít, forgalomba hoz, azzal kereskedik, illetőleg ilyen képfelvételt a nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tesz, büntetést követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

A módosítással jelenik meg először az enyhébb elkövetési magatartások, mint a megszerzés és tartás, valamint a súlyosabb kínálás és átadás kriminalizálása. A kifejezetten a gyermekhez kötődő elkövetési magatartások mellett a tényállás összességében ekkor kezd el hangsúlyt fektetni a pornográfia jelenségének komplex visszaszorítására. Bár a későbbi jogalkotás szerint¹⁰ a megnevezés nem volt pontos, megfelelően érzékelteti, hogy a pornográf felvétel szabad forgalomból való kivonása rendszerszinten hasonló büntetőjogi feladat, mint az egyéb tiltott anyagokkal és tárgyakkal, mint a drogok vagy fegyverek, kapcsolatos bűncselekmények kriminalizációja. Ezzel együtt a legsúlyosabban büntetendő cselekményeket magába foglaló bekezdés kiegészült a nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétellel, furcsa módon azonban már nem volt büntetendő az elkövető, aki nem a nagy nyilvánosság számára tette hozzáférhetővé a felvételt.

2. Tiltott pornográf felvétellel visszaélés (1978. évi IV. törvény 204. §)

Ezt követően körülbelül másfél éves késéssel a magyar jogalkotó átültette a magyar jogba a Kerethatározat rendelkezéseit a 2007. június 1-jén hatályba lépett 2007. évi XXVII. törvény 8. §-ával.¹¹ Ez a módosítás helyezte át a tényállást a Btk. 204. §-ába, annak végső helyére.

---

¹⁰ A Btk. indokolása később éppen a jogtárgyra való hivatkozással elhagyja a „visszaélés” kifejezést. Ennek ellenére a korábbi elnevezés szemléletes, utal arra, hogy a tényállás a pornográf felvételt részben analóg módon közelíti meg más (ld. alább a 12. számú lábjegyzetet).

¹¹ A 2007. évi XXVII. törvény 89. § (3) bekezdésének a) pontja hatályon kívül helyezte a korábbi tényállást és alcímét.

A 2007. évi XXVII. törvény tette meg a döntő lépést a jogi tárgy meghatározása kapcsán, áthelyezte a hangsúlyt a felvétellel kapcsolatos materiális jogellenességről az azon látható személyek által hordozott jogi tárgyakra. Ennek megfelelően az új szabályozás nem tartja szükségesnek a képfelvételek száma vonatkozásában korábban fontosnak vélt törvényi egység fenntartását, inkább a passzív alanyok száma szerint zárja ki a halmazat lehetőségét. A joganyag végre felülvizsgálja a passzív alanyi minőség kritériumait, és kiskorúak helyett gyermekekről rendelkezik. Bár minderre a Kerethatározat következtében, az annak való megfelelés érdekében került sor, igen későnek mondható a döntés az egyéb nemzetközi dokumentumokban már fellelhető szabályozással szemben. A Kerethatározat nyomán a hozzáférhetővé tétel (újra) és a szereplésre felhívás is bekerült a 204. §-ba. A rendelkezés a következő szöveggel került be a törvénybe:

„**204. § (1)** Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvételt megszerez, tart, büntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvételt kínál, átad vagy hozzáférhetővé tesz, büntettet követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvételt készít, forgalomba hoz, azzal kereskedik, illetőleg ilyen felvételt a nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tesz, büntettet követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(4) A (3) bekezdés szerint büntetendő, aki pornográf jellegű műsorban tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt vagy személyeket szerepeltet.

(5) Két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki a (3)-(4) bekezdésben írt bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközöket szolgáltat.

(6) Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt, vagy személyeket pornográf felvételen, avagy pornográf jellegű műsorban való szereplésre felhív, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

(7) E § alkalmazásában

a) felvétel: a videó-, film-, vagy fényképfelvétel, illetőleg más módon előállított képfelvétel,

b) pornográf felvétel: az olyan felvétel, amely a nemiséget súlyosan szeméremsértő nyíltsággal, célzatosan a nemi vágy felkeltésére irányuló módon ábrázolja,

c) pornográf jellegű műsor: a nemiség súlyosan szeméremsértő nyíltsággal, célzatosan a nemi vágy felkeltésére irányuló cselekvéssel való megjelenítése.”

A tényállás legszembetűnőbb újítása a pornográf felvétel és a pornográf jellegű műsor különálló definíciója volt. A felvétel fogalmán a tényállás ennek ellenére semmit sem változtatott. Pornográf felvétel alatt immáron cselekvés helyett a nemiség bizonyos módon történő ábrázolása értendő. Az illetően nemiség cselekvéssel való megjelenítése átkerül az autonóm pornográf jellegű műsor fogalmába.

E tényállást az 1978. évi IV. törvény hatályok kívül helyezését megelőzően már csak a 2009: LXXX. törvény 56. § (7) bekezdés c) pontja módosította. A 204. § (6) bekezdésében foglalt bűncselekményi tényállás büntetése szabadságvesztésre szűkült, mivel a közérdekű munka és a pénzbüntetés alternatíváját a 2009. évi LXXX. törvény 8. §-ával megállapított 1978. évi IV. törvény új 38. § (3) bekezdése miatt már általános részi szabály biztosította.

3. Gyermekpornográfia (Btk. 204. §)

A Btk. a legjelentősebben az immáron szexuális bűncselekményekkel kapcsolatos fejezetet módosította, ennek ellenére a Btk. hatálybalépésével a szöveg nem változott jelentősen. A hatályos szöveg a jelen tanulmány kéziratának lezárásakor a Btk. fenti alcíme¹² alatt a következő formában találjuk:¹³

---

¹² A Btk. indokolása érdekes magyarázatot ad arra, miért hagyja el a „visszaélés” kifejezést. Az indokolás szerint (ld. a részletes indokolást a 204. §-hoz) „a „visszaélés” szó tipikusan az igazgatási szabályokat sértő bűncselekmények megnevezésében szokott szerepelni (...), ami nem tükrözi a tényállás által ténylegesen védeni kívánt jogi tárgyat.” Hogy pontosan mi a ténylegesen védeni kívánt jogi tárgy, azt az indokolásból nem tudjuk meg. A gyermekre való utalás a tényállás új alcímében csak a jogi tárgyat hordozó személyre utalhat.

¹³ A jelen szöveg lezárásakor nem volt kilátásban újabb módosítás.

“204. § (1) Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvételt

a) megszerez vagy tart, büntett miatt három évig,

b) készít, kínál, átad vagy hozzáférhetővé tesz, egy évtől öt évig,

c) forgalomba hoz, azzal kereskedik, illetve ilyen felvételt a nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tesz, két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott bűncselekményt az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére, illetve a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyal visszaélve követi el.

(3) Egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott bűncselekményhez anyagi eszközöket szolgáltat.

(4) Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt vagy személyeket pornográf műsorban

a) szereplésre felhív, három évig,

b) szerepeltet, egy évtől öt évig

terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(5) Három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki

a) tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt vagy személyeket pornográf felvételen való szereplésre felhív,

b) olyan pornográf műsoron vesz részt, amelyben tizennyolcadik életévét be nem töltött személy szerepel vagy ilyen személyek szerepelnek,

c) tizennyolcadik életévét be nem töltött személy vagy személyek pornográf műsorban való szerepeltetéséhez anyagi eszközöket szolgáltat.

(6) Aki tizennegyedik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvétel készítéséhez, forgalomba hozatalához vagy az azzal való

kereskedelemhez szükséges vagy azt könnyítő feltételeket biztosítja, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(7) E § alkalmazásában

a) pornográf felvétel: az olyan videó-, film- vagy fényképfelvétel, illetve más módon előállított képfelvétel, amely a nemiséget súlyosan szeméremsertő nyíltsággal, célzatosan a nemi vágy felkeltésére irányuló módon ábrázolja,

b) pornográf műsor: a nemiséget súlyosan szeméremsertő nyíltsággal megjelenítő, célzatosan a nemi vágy felkeltésére irányuló cselekvés vagy előadás.”

A módosítás egyik újítása, hogy a készítés enyhébben büntetendő, két évtől nyolc évig tartó szabadságvesztés helyett egytől öt évig tartó szabadságvesztéssel. Ugyancsak újítás, hogy az új rendelkezés (2) bekezdése miatt az (1) bekezdés b) pontjában foglalt magatartások (készítés, kínálás, átadás vagy hozzáférhetővé tétel) minősítő körülményei az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére, illetve a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonytal visszaélve történő elkövetés.

A pornográf felvétel fogalma a szerkesztési módszertől eltekintve szinte semmit sem változott. A jogalkotó úgy látta jónak, hogy az „előadás” kifejezés beillesztésével bővítse a pornográf műsor fogalmát, ami - a jogalkotói álláspont szerint - a cselekvés kifejezésnél jobban kifejezi a műsor élő jellegét.¹⁴

A hatályba lépést megelőzően a kihirdetett jogszabálysövegen egyébként még módosított a 2012. évi CCXXIII. törvény 218. § (14) és (15) bekezdése. A módosítás kitörölte a Btk. 204. § (1) bekezdésének c) pontjából a „*vagy ezekhez anyagi eszközöket szolgáltat*” szövegrészt, amelyet a Btk. 204. § (3) bekezdése ugyancsak büntetett (és büntet máig). A Btk. elfogadott eredeti szövege gyakorlatilag hibásan lépett volna hatályba, különböző büntetési tételeket előírva a 204. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt magatartásokhoz való anyagi eszközök szolgáltatására (két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztést és egy évtől öt évig terjedőt ugyanazon cselekményekre). Meg kell

---

¹⁴ Ld. a Btk. indokolását tartalmazó, a 2010/14-es ciklusban benyújtott T/6958. számú törvényjavaslatban a 204. §-hoz fűzött szöveget.

jegyezni azt is, hogy az anyagi eszközök szolgáltatásához való anyagi eszközök szolgáltatása pedig nem tűnik logikusan elkülöníthetőnek a módosítást követően létrejött normatív tartalomtól.

Ezen kívül ez utóbbi módosítás a Btk. 204. § (5) bekezdésének b) pontjában foglalt, a gyermekpornográf műsoron való részvétel bűncselekménye esetében is biztosította a jogalkotó a műsorban szereplő gyermekek száma miatt jelentkező esetleges többségi elkövetést kizáró törvényi egységet a „*vagy ilyen személyek szerepelnek*” szövegrész betoldásával.

III. AZ EURÓPAI SZABÁLYOZÁSI SZINT

A jelen elemzés a Kerethatározat és az Irányelv közötti átmenetre koncentrálna, nem pedig az egyes rendelkezések pontos értelmezésére, amennyiben az egyébként nem szükséges. Bizonyos sajátosságaiban a joganyag nem változott, így mindkét dokumentum a szándékos és jogellenes elkövetést rendeli büntetni, mindkét dokumentum hasonló általános fogalmakat használ, ilyen a kifejezetten szexuális magatartás vagy a nemi szervek fogalma. E fogalmakat a tagállamok bontják ki részletes jogalkotással.

A jogtalanság/jogellenesség követelménye többek között lehetővé teszi, hogy a tagállamok bizonyos körülmények között ne tekintsék jogellenesnek az elkövetést, így például ha a nyomozás során a nyomozóhatóság vizsgál gyermekpornográf anyagokat, azokat tudományos kutatás keretében vizsgálják, azoknak bizonyos körülmények között, bizonyos szintű politikai, irodalmi vagy művészeti értéke van. Ugyancsak változatlan az a tény, hogy valamennyi elkövetés, a számítástechnikai vagy kommunikációs technológiai eszközök használatától vagy mellőzésétől függetlenül a magatartások büntetendők.

A szabályozást vizsgálva mind fogalmi mind tényállási változások történtek az Irányelv hatályba lépésével egyidejűleg, amelyek később való életre fognak kelni, és értelmet nyernek a hazai tényállásra vetítve.

1. Fogalmak

Az uniós szabályozás változásának egyik súlyponti kérdését a gyermekpornográfia fogalmának módosítása és a pornográf előadás fogalmának a definícióból való kiválasztása jelentette. A fogalmi változás azért is fontos, mert a szupranacionális módosítás nagyon kifinomult, míg a hazai normák módosítása - a Btk. hatályba lépése - csupán erős értelmezési bravúrokkal tudja azt lekövetni éppen azért, mert a jogalkotó óvakodott a klasszikus hazai fogalmi rendszer megbontásától.

1.1. Kerethatározat

Elsőként a Kerethatározat 2. cikkének b) pontja foglalkozott a gyermekpornográfia fogalmi meghatározásával:

„b) "gyermekpornográfia": olyan pornográf anyag, amely vizuálisan ábrázolja vagy jeleníti meg az alábbiakat:

i. kifejezetten szexuális magatartást tanúsító vagy abban közreműködő létező gyermek, beleértve a gyermek nemi szerveinek vagy szeméremtájékának buja bemutatását; vagy

ii. az i. alpontban említett magatartást tanúsító vagy abban közreműködő gyermeknek tűnő létező személy; vagy

iii. az i. alpontban említett magatartást tanúsító vagy abban közreműködő nem létező gyermeket ábrázoló élethű képek;”

A Kerethatározat világos rendszerben definiálta a gyermekpornográfia három fontos, részben vitatott fogalmi kategóriáját. A 2. cikk b) pontjának (i) alpontja a pornográfia létező gyermek közreműködésével megvalósuló alapformáját testesíti meg, a (ii) alpont az ún. „pszeudo-pornográfiát” testesíti meg, amely olyan, 18. életévét betöltött személy közreműködésével készült, aki 18 éven aluli személynek tűnik a felvételen míg a (iii) alpont az ún. „virtuális pornográfiát” kodifikálja, azaz az olyan anyagokat, amelyek gyermekpornográf tartalmúak a fenti értelemben, azonban nem konkrét, valós személyekről kerültek rögzítésre (pl. rajz, grafika, festmény, számítástechnikai eszközzel előállított élethű kép, hiperrealisztikus szobor).

A fent említett valamennyi bűncselekményi változat büntetni rendeli a kifejezetten szexuális magatartás tanúsítását vagy az abban való közreműködést. Érdekes módon azonban a gyermek nemi szerveinek vagy szeméremtájának buja bemutatása csak közvetlenül valós gyermekről készült felvétel esetén volt büntetendő, és azt a szöveg a szexuális magatartás illetőleg a közreműködés részének tekinti (ld. a „beleértve”) kifejezést.

A Kerethatározat nem használ külön definíciót a pornográf előadásra, csupán külön fogalom meghatározás nélkül hivatkozik a pornográf tevékenységre. E fogalomnak a meghatározása tehát a tagállamok feladata volt, azzal, hogy feltehetőleg tanácsos volt a gyermekpornográfia fogalmából kiinduló megfelelő analógia alkalmazása.

1.2. Irányelv

Az Irányelvben foglalt meghatározás valamelyest módosította a gyermekpornográfia fogalmát. A fogalomnak a tulajdonképpen objektíve bizonyíthatóan jogtárgysértő fordulatokra való szűkítése érdekében a kifejezetten szexuális magatartásban való közreműködés már nem része a fogalomnak.

Az Irányelv két részre bontja a Kerethatározat fogalmának (i) alpontját, és külön sorolja fel a kifejezetten szexuális magatartást tanúsító vagy ilyen magatartást színlelő gyermeket és a gyermek nemi szerveinek bemutatását. Ezzel és a továbbiakban is felhagy azzal, hogy a nemi szervek bemutatását a szexuális magatartás részének tekintse.

Valamennyi további fordulat vonatkozásában új elemként jelentkezik az „elsődlegesen szexuális cél” megjelölése. Mivel ezt a célt a szabályozás a felvétel és a műsor sajátosságaként jeleníti meg, olyan objektív tényezőről lehet csak szó, amely kiküszöbölhető, amennyiben a felvétel vagy a műsor más elsődleges célt szolgál. Ez azt is jelenti, hogy a mellékesen szexuális célú vagy kihatású felvétel sem meríti ki a tényállást. A fogalom (iii) és (iv) alpontjai továbbra is a „pszeudo-pornográfia” és a „virtuális” pornográfia tényállásait kodifikálják.

A fentieknek megfelelően az Irányelv 2. cikkének c) pontja a következőképp definiálja a gyermekpornográfiát:

„C) „gyermekpornográfia”:

i. minden olyan anyag, amely vizuálisan ábrázolja a kifejezetten szexuális magatartást tanúsító vagy ilyen magatartást színlelő gyermeket;

vagy

ii. gyermek nemi szerveit mutatja be, elsődlegesen szexuális céllal;

vagy

iii. minden olyan anyag, amely vizuálisan ábrázolja a kifejezetten szexuális magatartást tanúsító vagy ilyen magatartást színlelő gyermeknek tűnő személyt, vagy amely gyermeknek tűnő személy nemi szerveit mutatja be, elsődlegesen szexuális céllal; vagy

iv. kifejezetten szexuális magatartást tanúsító gyermek valóság-hű képei, vagy gyermek nemi szerveinek valóság-hű képei, elsődlegesen szexuális céllal;”

Az Irányelv már külön definiálja a pornográf előadást. Az Irányelv 2. cikkének e) pontjában a pornográf előadás fogalma a következő formában szerepel:

„e) „pornográf előadás”: az alábbiak, többek között információs és kommunikációs technológiák révén történő, közönségnek szóló, élő bemutatása:

i. kifejezetten szexuális - valódi vagy színlelt - magatartást tanúsító gyermek; vagy

ii. a gyermek nemi szervei elsődlegesen szexuális céllal;”

Az Irányelv különös hangsúlyt fektet arra, hogy kifejezetten megjelölje, a szabályozás büntetendővé nyilvánítja a leírt magatartást a információs és kommunikációs technológiák vagy a magatartás esetleges színlelt jellegére tekintet nélkül. A magyar szabályozás egyik kategóriát sem emelte be a szövegbe, amelyből arra következtethetünk, hogy nem különböztet ezek szerint. Mindazonáltal ez azt is jelenti, hogy az átültetéshez képest korábbi szöveg semmit sem változott, azonban immáron az Irányelvvel összhangban értelmezendő.

2. Az EU jog által meghatározott tényállások

Mind a Kerethatározat mind az Irányelv két rendelkezéscsoportot tartalmaz a pornográf felvételekkel és a pornográf tevékenységgel illetve műsorral kapcsolatban. E két csoport gyakorlatilag felsorolja a már definiált fogalmakkal kapcsolatos elkövetési magatartásokat és minősítő körülményeket.

2.1. A Kerethatározat

A Kerethatározat 3. cikke a következők szerint szabályozza a gyermekpornográfiával kapcsolatos elkövetési magatartásokat:

„(1) Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az alábbi szándékos magatartások - függetlenül attól, hogy azokat számítógépes rendszeren keresztül hajtották-e végre -, büntethetők legyenek, ha azokat jogtalanul követték el:

- a) gyermekpornográfia előállítása;
- b) gyermekpornográfia forgalmazása, terjesztése vagy továbbítása;
- c) gyermekpornográfia felajánlása vagy annak hozzáférhetővé tétele;
- d) gyermekpornográfia megszerzése vagy birtoklása.

(2) A tagállam kizárhatja a büntetőjogi felelősség alól a gyermekpornográfiával kapcsolatos következő magatartásokat:

a) az 1. cikk b) pontjának ii. alpontjában említett magatartások, ha a gyermeknek tűnő létező személy az ábrázolás időpontjában valójában már betöltötte 18. életévét;

b) az 1. cikk b) pontjának i. és ii. alpontjában említett magatartások a beleegyezési korhatárt elérő gyermeket ábrázoló képeknek a gyermek beleegyezésével történő készítése és birtoklása esetében, amennyiben azok kizárólag saját használatra készültek. Azonban a beleegyezés annak megszerzése esetén sem tekinthető érvényesnek, ha például a beleegyezés megszerzéséhez az elkövető visszaélt idősebb korával, érettségével,

helyzetével, státusával, tapasztalatával vagy a sértett tőle való függőségével;

c) az 1. cikk b) pontjának iii. alpontjában említett magatartások, ha megállapítást nyert, hogy a pornográf anyagot az elkészítő kizárólag saját használatára állította elő és tartja birtokában, feltéve, hogy az 1. cikk b) pontjának i. és ii. alpontjában említett pornográf anyagokat nem használják fel annak előállításához, és feltéve, hogy a tevékenység nem jár az anyag elterjedésének kockázatával.”

A Kerethatározat rendelkezésének (1) bekezdése gyakorlatilag csupán felsorolása az egyes, a jelenséggel kapcsolatos elkövetési magatartásoknak, amelyek a következők: előállítás, forgalmazás, terjesztés, továbbítása, felajánlás, hozzáférhetővé tétel, megszerzés és birtoklás. A (2) bekezdésben foglalt három pontban megjelenő opciók közül a magyar jogalkotás számára egyik sem volt releváns és egyik sem került alkalmazásra akárcsak részben sem.

A Kerethatározat 2. cikkének a) és b) pontjában foglalnak helyet a pornográf tevékenységgel kapcsolatos szabályok:

„Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az alábbi szándékos magatartások büntethetők legyenek:

a) gyermekek kényszerítése prostitúcióra vagy pornográf tevékenységben való részvételre, illetve gyermekek ilyen célra történő felhasználásából való haszonszerzés vagy gyermekek egyéb módon, e célból történő kizsákmányolása;

b) gyermekek prostitúcióra vagy pornográf tevékenységben való részvételre toborzása;”

A pornográf tevékenység definíció nélkül a pornográf előadás büntetendőségét előre vetítő alakzatnak tekinthető. A szabályozott elkövetési magatartások a következőket tartalmazzák, előre vetítve az Irányelv rendelkezéseit: részvételre kényszerítés, haszonszerzés, egyéb módon való kizsákmányolás és a részvételre toborzás.

2.2. Az Irányelv

Az Irányelv a Kerethatározatban foglalt elkövetési magatartások közül átveszi a megszerzés, birtoklás, terjesztés, továbbítás, felajánlás és hozzáférhetővé tétel elkövetési magatartásait szó szerint. Csak megfogalmazásban van különbség az előállítás és a készítés között.

Külön említésre csupán a megosztás rendelkezése szorul, amely a forgalmazást váltja fel, valamint az új elkövetési magatartásként szabályozott nyújtás. Talán a legjelentősebb változás a pusztán hozzáférés büntetendővé nyilvánítása, amennyiben e magatartás informatikai és kommunikációs technológia útján és tudatosan valósul meg. A hatályos tényállás (7)-(8) bekezdései ismételtelen olyan opciókat tartalmaznak, amelyek egyike sem került alkalmazásra akárcsak részben sem. A jelenleg hatályos Irányelvi rendelkezés, amely a jelen cikk kéziratának lezárásakor hatályos Btk.-beli tényállás megalkotásának is az alapja, ennek megfelelően az alábbi:

„(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a (2)-(6) bekezdésben említett, jogellenesen elkövetett szándékos magatartások büntetendők legyenek.

(2) Gyermekpornográfia megszerzése vagy birtoklása szabadságvesztéssel büntetendő, melynek felső határa legalább egy év.

(3) A gyermekpornográfiához való, informatikai és kommunikációs technológia útján történő tudatos hozzáférés szabadságvesztéssel büntetendő, melynek felső határa legalább egy év.

(4) Gyermekpornográfia megosztása, terjesztése vagy továbbítása szabadságvesztéssel büntetendő, melynek felső határa legalább két év.

(5) Gyermekpornográfia felajánlása, nyújtása vagy annak hozzáférhetővé tétele szabadságvesztéssel büntetendő, melynek felső határa legalább két év.

(6) Gyermekpornográfia készítése szabadságvesztéssel büntetendő, melynek felső határa legalább három év.

(7) A tagállamok mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy e cikket alkalmazzák-e a 2. cikk c) pontjának iii. alpontjában említett, gyermekpornográfiára kiterjedő olyan esetekre, amikor a gyermeknek tűnő

személy az ábrázolás készítésekor valójában már betöltötte 18. életévét, vagy annál idősebb volt.

(8) A tagállamok mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy e cikk (2) és (6) bekezdését alkalmazzák-e azokra az esetekre, amikor megállapítást nyert, hogy a 2. cikk c) pontjának iv. alpontjában említett pornográf anyagot készítője kizárólag magáncélú használatra készítette és birtokolja, amennyiben az elkészítéshez nem került felhasználásra a 2. cikk c) pontjának i., ii. vagy iii. alpontjában említett pornográf anyag, és feltéve, hogy a tevékenység nem jár az anyag terjesztésének kockázatával.”

Az Irányelve a gyermekpornográf műsorral kapcsolatos elkövetési magatartásokat logikailag tisztább formában szabályozza. Ezek közé tartozik a készítés vagy toborzás, vagy az e célból, haszonszerzéssel járó vagy egyéb módon történő kizsákmányolás, kényszer vagy erőszak alkalmazásával történő készítés, vagy a gyermek e célból történő megfenyegetése. A gyermekpornográf felvételekhez való hozzáféréssel analóg módon a műsorral összefüggésben az Irányelv alapján büntetendővé vált a pornográf előadáson való tudatos részvétel is.

A hatályos Irányelvi rendelkezés a pornográf műsorral kapcsolatos elkövetési magatartásokat az alábbiak szerint foglalja össze:

„(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a (2)-(7) bekezdésben említett szándékos magatartások büntetendők legyenek.

(2) Gyermek pornográf előadáson való részvételre való készítése vagy toborzása, vagy a gyermek e célból, haszonszerzéssel járó vagy egyéb módon történő kizsákmányolása szabadságvesztéssel büntetendő, melynek felső határa legalább öt év, ha a gyermek a beleegyezési korhatárt nem érte el, és legalább két év, ha a gyermek a beleegyezési korhatárt már betöltötte.

(3) Gyermek pornográf előadáson való részvételre kényszer vagy erőszak alkalmazásával történő készítése, vagy a gyermek e célból történő

megfenyegetése szabadságvesztéssel büntetendő, melynek felső határa legalább nyolc év, ha a gyermek a beleegyezési korhatárt nem érte el, és legalább öt év, ha a gyermek a beleegyezési korhatárt már betöltötte.

(4) A gyermek részvételével folytatott pornográf előadáson való tudatos részvétel szabadságvesztéssel büntetendő, melynek felső határa legalább két év, ha a gyermek a beleegyezési korhatárt nem érte el, és legalább egy év, ha a gyermek a beleegyezési korhatárt már betöltötte.”

IV. ÖSSZEFÜGGÉSEK ÉS HIÁNYOK - A MAGYAR ÉS A NEMZETKÖZI SZABÁLYOZÁSI SZINTEK

KAPCSOLATAI

A Kerethatározatot az Irányelv 2011. december 17-én, az annak átültetésére vonatkozó határidőből eredő kötelezettségek ségelme nélkül, hatályon kívül helyezte. Az Irányelv átültetésére pedig 2013. december 18-ig volt lehetőség. A pornográfiával kapcsolatos büntető tényállások vonatkozásában a magyar jogalkotó a Btk. hatályba léptetésével elvégezte, amit szükségesnek látott, így e tekintetben az átültetési határidő lényegében megtartottnak tekinthető.

A Btk. gyermekpornográfia tényállása az indokolás tanúsága szerint is az Irányelv rendelkezésére figyelemmel született meg. Bár a tényállás valamelyest megváltozott, néhány alapvető kérdésben kifejezetten ellentétes álláspontot foglal el az Irányelvvel szemben, akárcsak tette a Kerethatározattal szemben. Összességében legalább három pontot érdemes kiemelni, amelyek mind az átültetéssel kapcsolatosak, és megfelelően szemléltetik, miért fontos a jogalkalmazás során is figyelembe venni a szupranacionális rendelkezéseket.

A legjelentősebb, rendszerszintű „ellenszegülés” az ún. „pszeudo- és virtuális” pornográfia teljes elutasításában áll. Mint fentebb említettem, az ezek büntetendővé nyilvánítása az Irányelv rendelkezései szerint nem opció. A „pszeudo- és virtuális” pornográf jelenségek beépítésre kerültek a gyermekpornográfia fogalmába, és így valamennyi, a fogalmat használó Irányelvi rendelkezés vonatkozásában átültetésre szorulnak. A magyar jogalkotó e tekintetben feltehetően teljesen szándékosan szegül szembe az európai uniós joganyaggal, védve a nemzeti jogalkotási hagyományokat. Kiszorítja a hagyományosan vitatott, jogi tárgyhoz nehezen kapcsolható tényállásokat, amennyiben a jogi tárgy valóban a gyermek érdekeit jelenti. Amennyiben a

cselekmény nem kerül kapcsolatba gyermekkel, ez valóban nem indokolhatja a kriminalizációt. Ez az első olyan terület, amelyen az Irányelv hatályba lépése és módosításai, a saját használat és az életkor (beleegyezési korhatár) szerinti differenciálás ellenére semmilyen változás nem történt az Irányelv hatályba lépése kapcsán.

Másodsorban, a Btk. indokolása¹⁵ a számos elkövetési magatartás vonatkozásában két táblázatot közöl, amelyek a tényállások egymásnak való megfeleléségét hivatottak szemléltetni. A szövegszerű eltérések egyes esetekben értelmezési kérdéseket vetnek fel.¹⁶ A gyermekpornográfia tényállása vonatkozásában ez a következőképp alakul:

Nemzetközi dokumentumok	Törvény
Megszerzés (<i>acquisition</i>)	megszerez
Birtoklás (<i>possession</i>)	tart
Információs és kommunikációs technológia segítségével történő tudatos hozzáférés (<i>knowingly obtaining access by means of information and communication technology</i>)	tart
Felajánlás (<i>offering</i>)	kínál
Továbbítás (<i>transmission</i>)	átad
Terjesztés (<i>dissemination</i>)	átad
Hozzáférhetővé tétel (<i>making available</i>)	hozzáférhetővé tesz, nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tesz
Készítés (<i>production</i>)	készít
Forgalmazás (<i>distribution</i>)	forgalomba hoz, kereskedik
Biztosítás (<i>supply</i>)	készítéshez, forgalomba hozatalhoz, kereskedéshez, nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételhez anyagi eszközöket szolgáltat

¹⁵ Ld. a 2010/14-es ciklusban benyújtott T/6958. számú törvényjavaslatban a 204. §-hoz fűzött indokolást.

¹⁶ A szóhasználatbeli eltérés oka a tényállás indokolása szerint az, hogy a Btk. „a magyar nyelvnek és az ismert és alkalmazott büntetőjogi fogalmaknak megfelelően” szabályozza a bűncselekményt.

A talán leginkább szembeszökő változás az, hogy a tartással megvalósuló gyermekpornográfia szövegében semmit sem változott, ennek ellenére a birtokláson túl az Irányelv átültetését követően az információs és kommunikációs technológia segítségével történő tudatos hozzáférést is büntetni hivatott. Hogy ez a gyakorlatban megvalósul-e csupán az indokolás következtében, erősen kérdéses. Voltaképpen a szorosán a pornográfiával kapcsolatos tényállások tekintetében említett elkövetési magatartások változásai az Irányelvben a magyar jogszabály szövegére semmilyen hatással nem voltak.

Érdekes módon - ennek ellenére - a pornográf műsorral kapcsolatban a tényállás a részvételt külön bünteti. A pornográf előadással kapcsolatos elkövetési magatartások vonatkozásában az indokolásban a következő táblázatot találjuk:

Nemzetközi dokumentumok	Törvény
Rábírás, részvétel elősegítése, okozása (<i>causing</i>)	szerepeltet, ehhez anyagi eszközöket szolgáltat
Kerítés, toborzás (<i>recruiting</i>)	szereplésre felhív
Haszonszerzés (<i>profiting from</i>)	haszonszerzésre törekszik
Egyéb kizsákmányolás (<i>otherwise exploiting</i>)	haszonszerzésre törekszik
Kényszer, erőszak, fenyegetés (<i>coercing or forcing a child to participate in pornographic performances, or threatening</i>)	a szexuális kényszerítés keretében bünteti
Tudatos részvétel (<i>knowingly attending</i>)	megtekint

A harmadik kérdés az, hogy az indokolásban foglalt táblázat szerint a tényállás állítása szerint a kényszer, erőszak és fenyegetés kategóriái a pornográf műsorban való részvétellel kapcsolatban a szexuális kényszerítés keretében kerülnek értékelésre. Mindennek csupán akkor van lehetősége, ha a szexuális cselekmény kategóriáját valahogyan kimeríti a pornográf műsorral kapcsolatos elkövetési magatartás is. Ezen kívül, az Irányelv értelmében a kényszer, erőszak és fenyegetés a pornográfiával kapcsolatos magatartásokra, nem pedig klasszikus értelemben vett szexuális cselekményekre irányul.

Amennyiben valóban reális elhatárolási lehetőség van a szexuális magatartás és pornográf felvétel vagy műsor között, amint azt a szövegezés sejteti, a pornográf előadáson való részvételre kényszerítés esetében a büntetendőségnek meg kell állnia akkor is, ha például az elkövető szándéka a tényleges szexuális cselekményre nem terjed ki. Ez a hatályos hazai szabályozás fényében nem valószínű, hogy a törvényszöveg tiszteletben tartása mellett lehetséges. Így úgy tűnik, csak a szexuális cselekmény fogalmának valamilyen széles kiterjesztése lehet a megoldás, bár ez ugyancsak valószínűtlen.

Annak kérdésében, hogy a szexuális cselekmény fogalma lefedi-e a pornográf műsor vagy felvételen való szereplés kérdéskörét, viszonylag egyszerű válasz adható. A szexuális magatartás maga a cselekmény, amely szeméremsértő és bizonyos objektív alkalmassággal rendelkezik, feltehetően azok számára, akik benne részt vesznek. Okkal vethetjük fel, hogy csak így tekinthetjük a fogalmat olyan fogalomnak, ami a cselekményt magát kvalifikálja, nem pedig a felvételt vagy a műsort.¹⁷ A pornográf magatartások esetén a felvétel vagy műsor rendelkezik ezekkel a tulajdonságokkal. A cselekmény fogalma esetleg a műsort fedheti le, de a felvételt semmiképpen sem, a fogalmi kategóriák szövegének összemosása nélkül.

Nehéz tehát átfedést találni a hagyományos szexuális bűncselekmények és a pornográfiával kapcsolatos magatartások között a magyar jogban, ami felveti a kérdést, vajon átülteti-e a magyar jogalkotó a fent hivatkozott magatartásokat. Ez nehezen dönthető el a szupranacionális joganyag különálló, önálló vizsgálata nélkül.

IV. KÖVETKEZTETÉSEK

A fenti elemzés nem kívánta meg, hogy részletesebben vizsgáljuk a joganyagot. Egy viszonylag egyszerű leírás is kimutatja, hogy a nemzeti jogalkotói feladatok megkívánják, hogy a tényállások pontosabb, teljesebb megfogalmazást nyerjenek úgy, hogy azok önmagukban is kifejezzék azt, amit a jogalkotó az indokolásban vagy a szupranacionális szabályok a konform értelmezés elvárásai alapján úgy tűnik, elvárnak a jogalkalmazótól.

---

¹⁷ A Btk. 459. § (1) bekezdés 27. pontjában a következőképp definiál: „27. szexuális cselekmény: a közösülés és minden súlyosan szeméremsértő cselekmény, amely a nemi vágy felkeltésére, fenntartására vagy kielégítésére alkalmas, vagy arra irányul;”

Az egyik lényeges következtetés a szabályanyag egésze alapján az, hogy a magyar jogalkalmazó időnként arra kényszerül, hogy maga vizsgálja meg miként került átültetésre a szupranacionális joganyag a magyar jogba. Amennyiben a hazai jogalkotóra kötelező rendelkezések alapján kíván eljárni, arra kényszerül, hogy megküzdjön az átültetéssel keletkező értelmezési nehézségek erdejével. Ennek egyik legfogósabb, állandó kérdésévé az utóbbi években az tűnik válni, hogy hogyan alkalmazandó egy átültető rendelkezés, ami csupán az autentikus (az indokolásban foglalt) értelmezés szerint rendelkezik egy bizonyos normatív tartalommal, más értelmezési elvek alapján aligha. Bármilyen megoldás is van erre a kérdésre, mindenképpen a helyzet elkerülésére lenne szükség adott esetben a büntetőjog nyelvi eszköztárának bővítésével. És ettől függetlenül is aggasztónak tűnik, hogy a pusztán a magyar joganyag szöveghű alkalmazása számos esetben szinte biztosan az Irányelvvel ellentétes jogalkalmazáshoz vezet.

A szabályozás ezen túl a fogalmakkal is nagyvonalúan bánik. A szexuális cselekmény fogalmának olyan tágításon kell átesnie alkalmazhatósága érdekében, amire aligha lehet kényszeríteni a szöveghűség megtartása mellett. Az európai uniós szabályok átültetésének ezzel egyik legkérdésesebb kategóriájává vált az elhatárolások kérdése, amikor a jogalkotó olyan már létező fogalmakra támaszkodik, amelyek a büntetőjog tágabb kategóriáit figyelembe véve nehezen képesek lefedni az adott tényállást.

Mindezek alapvetően az átültetéssel kapcsolatos elvárásokként jelentkeznek, és az új nemzetközi és szupranacionális jogrendszerek által közvetített büntetőjogi jogalkotási szükségszerűségekhez való viszonyulás kérdéseiként. Amennyiben a nemzeti jogi kategóriák megtartása mellett dönt a jogalkotó, az átültetés munkájának anyagi mélységű munkának kell lennie, ami érdemben vizsgálja, hogy a szupranacionális és a nemzeti jogi kategóriák között valójában azonos életbeli jelenségek rejlenek-e. Amennyiben igen, akkor is a Btk. általános részi kategóriáinak fényében, a fogalmak pontos használatával kell megalkotni egy komplex tényállás minden apró részletét.

HIVATKOZÁSOK

ENSZ jogforrások

Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény

A gyermekek eladásáról, a gyermekprostitúcióról és a gyermekpornográfiáról szóló, a
Gyermek jogairól szóló egyezményhez fűzött Fakultatív Jegyzőkönyv

Európa Tanács jogforrásai

Az Európa Tanács Budapesten, 2001. november 23-án kelt Számítástechnikai Bűnözésről szóló
Egyezménye (ETS No.185)

Az Európa Tanácsnak, 2007. október 25-én kelt, a gyermekek szexuális kizsákmányolás és
szexuális zaklatás elleni védelméről szóló Egyezménye (CETS No.201)

Európai uniós jogforrások

Az Európai Parlament és a Tanács 2011/93/EU irányelve (2011. december 13.) a gyermekek
szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia
elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról

A Tanács 2004/68/IB kerethatározata (2003. december 22.) a gyermekek szexuális
kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről

Magyar joganyag

2015. évi XCII. törvény az Európa Tanácsnak a gyermekek szexuális kizsákmányolás és
szexuális zaklatás elleni védelméről szóló Egyezménye kihirdetéséről

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

2009. évi CLXI. törvény a gyermekek eladásáról, a gyermekprostitúcióról és a
gyermekpornográfiáról szóló, a Gyermek jogairól szóló egyezményhez fűzött
Fakultatív Jegyzőkönyv megerősítéséről és kihirdetéséről

2009. évi LXXX. törvény a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról

2007. évi XXVII. törvény a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény és más
büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról

2004. évi LXXIX. törvény az Európa Tanács Budapesten, 2001. november 23-án kelt
Számítástechnikai Bűnözésről szóló Egyezményének kihirdetéséről

2001. évi CXXI. Törvény a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról

1999. évi CXX. törvény a büntető jogszabályok módosításáról

1997. évi LXXIII. törvény a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról

1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt

Egyezmény kihirdetéséről

1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről